

Méhek napja Magyarországon

1994-től az Országos Magyar Méhészeti Egyesület (OMME) kezdeményezésére április 30-án ünnepeljük a méhek napját.

Hazánk világelső helyen áll a négyzetkilométerre eső méhcsaládok számában. Több mint 20 ezer méhésznünk 1,2 millió méhcsaládot gondoz, és évente körülbelül 25 ezer tonna mézet termel. A mézfogyasztásunk azonban alig éri el az évi 1 kg/főt. A méhek napjának két legfontosabb üzenete, hogy felhívja a figyelmet a mézfogyasztás előnyeire és a méhek nélkülözhetetlenségére.

Még azok is szeretika méheket, akik nincsenek jó barátságban rovarokkal. Kedves mesék címszereplői, a szorgalom és agyümlöcsöző kitartó munka jelképei.

Ez nem csoda, hiszen 1 kg méz előállításához közel 200 ezer munkaóra kerül a számukra, ehhez átlagosan 40-80 ezerszer fordulnak, kb. 40.000 km-t repülnek, és körülbelül 800.000 virágot keresnek fel. Intenzív raktározó ösztönüknek köszönhetően a szükségletüknél jóval több mézet készítenek, ezért bőven jut a mi asztalunkra is belőle, anélkül, hogy a szorgos kis méhek megéreznék a hiányt.

A méhek a hártványászárnyúak (Hymenoptera) rendjébe tartoznak, a darazsakkal és a hangyákkal állnak közeli rokonságban. Apró termetük és gombostűfejnél kisebb agyuk ellenére igen összetett szociális viselkedésre képesek. Egy méhcsalád megfelelő működéséhez hihetetlen gondossággal összehangolt feladatmegosztásra van szükség.

A méhek teljes átalakulással (metamorfózis) fejlődnek. A pete állapot 3 napig tart, a lárva (álca) fejlődése 6 nap, ezután bebábozódnak, és 12 nap múlva kelnek ki a kifejlett dolgozók.

Háziméh

A háziméh (*Apis mellifera*) egy családjában normál esetben egyetlen szaporodóképes nőstény található, a méhanya. Megtermékenyített petéiből rendszerint dolgozók fejlődnek, ám ha kizárólag méhpempővel etetik az álcát, anyává alakul.

A méhdolgozók csökevényes ivarszervű nőstények, akik a család teljes ellátását végzik. Feladataik életkoruktól függően változnak. 1-2 naposan lépet takarítanak, 5 napos koruktól már besegítenek az álcák etetésébe, 10-18 napos korukban beindul a viaszmirigyük, és megkezdhetik a lépek építését. Ettől kezdve a behordott virágporszemcséket elraktározásába is besegítenek, érlelik a gyűjtött nektárt, és besűrítik, hogy mézet készítsenek belőle. Emellett tisztántartják és szellőztetik a kaptárt. Csupán 22 napos koruktól kezdenek el kijárni virágporszemcséket és nektárt gyűjteni.

A tavasszal és nyáron kelt méhek csupán 6 hétig élnek, az utolsó heteikben már csak vizet és propoliszt gyűjtenek. Ez utóbbit viaszos felszínű rügyekről és hajtásokról kapargatják le. A propolisz mikrobaölő hatású, a kaptár belső falát vonják be vele, ezzel előzik meg a fertőzéseket és a penészedést.

A méhcsaládhoz tartoznak még a herék (hímek), amelyek a megtermékenyítetlen petékből fejlődnek, és nem vesznek részt a munkában, egyetlen feladatuk a kikelő anyák megtermékenyítése.

A méhek jelentőségéről elsősorban a méztermelés jut az eszünkbe, pedig a beporzó tevékenységükből származó gazdasági haszontalán még ennél is fontosabb.